

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «ЮЩЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(Заяви №№ 73990/01, 7364/02, 15185/02 і 11117/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

15 липня 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

22/11/2010

Рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Ющенко та інші проти України»,

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,

Рената Ягер (Renate Jaeger),

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Мириана Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Каладжиєва (Zdravka Kalaydjieva),

Ганна Юдківська (Ganna Yudkivska), *судді*,

та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,

після наради за зачиненими дверима 22 червня 2010 року,

вносить таке рішення, ухвалене того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за чотирма заявами (№№ 73990/01, 7364/02, 15185/02 і 11117/05), поданими проти України до Суду на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) трьома громадянами України: Володимиром Михайловичем Ющенком (далі — перший заявник), Володимиром Володимировичем Ющенком (далі — другий заявник) і Павлом Володимировичем Ющенком (далі — третій заявник), а також приватним транспортним підприємством «ЮВМ-Автосервіс» (далі — підприємство-заявник). Заява № 73990/01 була подана 28 вересня 2000 року всіма заявниками. Заява № 7364/02 була подана 10 травня 2001 року третім заявником. Заява № 15185/02 була подана 4 квітня 2002 року першим заявником і заява № 11117/05 була подана 13 березня 2005 року другим заявником.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим з Міністерства юстиції України.

3. 27 березня 2007 року Суд оголосив заяви частково неприйнятними і вирішив направити Уряду скарги першого заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції на те, що поданий до нього цивільний позов було задоволено, незважаючи на існування остаточного рішення за цим позовом, що тривалість проваджень у кримінальних справах за обвинуваченням його у вчиненні шахрайства і клевету та у справі за поданим ним позовом про відшкодування шкоди, завданої проведенням обшуку в його квартирі у травні 1998 року, була надмірною. Крім того він скаржився за статтею 1 Першого протоколу щодо порушення його майнових прав при виконанні рішення суду від 18 лютого 1999 року, ухваленого проти нього. Також Суд вирішив комунікувати Уряду скарги третього заявника за пп. 1 і 2 статті 6 Конвенції про порушення презумпції невинуватості та надмірну тривалість провадження в порушеній щодо нього кримінальній справі. Також Суд вирішив об'єднати ці заяви (пункт 1 правила 42 Регламенту Суду) і розглядати питання щодо суті та прийнятності заяв одночасно (пункт 3 статті 29).

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявники народились у 1934, 1967 і 1976 роках відповідно та живуть у м. Євпаторії, Україна.

А. Провадження в цивільній справі про повернення фотокопіювального пристрою

5. У серпні 1998 року Л. звернувся до Євпаторійського міського суду з позовом до першого заявника, вимагаючи повернення фотокопіювального пристрою, сорока пачок паперу та дванадцяти туб із порошком для нього. Він стверджував, що у травні 1998 року перший заявник разом із третім заявником прийшов до офісу Л. і попросив З., секретаря Л., позичити йому фотокопіювальний пристрій. У той час Л. тримався під вартою у зв'язку з досудовим розслідуванням у порушеній щодо нього кримінальній справі. З., знаючи про дружні стосунки між Л. і першим заявником, дозволила йому взяти фотокопіювальний пристрій та інші матеріали. Пізніше Л. також вимагав відшкодування моральної шкоди.

6. 6 листопада 1998 року суд задовольнив позов Л. і зобов'язав першого заявника повернути фотокопіювальний пристрій та пов'язані з ним матеріали або сплатити йому 6446,92 грн як відшкодування матеріальної шкоди. У тексті рішення суд також зазначив, що перший заявник повинен відшкодувати моральну шкоду в сумі 6000 грн, але в резолютивній частині рішення про цю суму зазначено не було. Того самого дня суд також виніс ухвалу, якою наклав арешт на рахунки підприємства-заявника та заборонив будь-які операції з майном і квартирою першого заявника на суму понад 12 446,92 грн.

7. 4 січня 1999 року Верховний Суд Автономної Республіки Крим (далі — Верховний Суд АРК) скасував рішення від 6 листопада 1998 року і направив справу на новий розгляд. Однак суд залишив без змін ухвалу від 6 листопада 1998 року щодо заходів забезпечення позову.

8. 18 лютого 1999 року Євпаторійський міський суд задовольнив позов Л. і зобов'язав першого заявника повернути Л. фотокопіювальний пристрій або сплатити йому вартість пристрою в сумі 5480 грн. Суд також зобов'язав першого заявника сплатити 274 грн. судових витрат. Решту вимог Л. суд відхилив як необґрунтовані. Суд встановив, зокрема, що не було доказів того, що перший заявник забрав папір і туби з порошком. Перший заявник оскаржив це рішення, але його апеляційну скаргу не було прийнято до розгляду через недотримання процесуальних вимог. Л. рішення не оскаржував.

9. У подальшому перший заявник безуспішно звертався з заявою про перегляд рішення від 18 лютого 1999 року в порядку нового касаційного оскарження за нововиявленими обставинами та в порядку виключного провадження.

10. У серпні 1999 року Л. звернувся до Євпаторійського міського суду ще з одним позовом до першого заявника, вимагаючи присудження додаткових коштів, оскільки сума, присуджена Л. судовим рішенням від 18 лютого 1999 року, не відповідала поточній ціні фотокопіювального пристрою, яка, за твердженням Л., становила 8177,40 грн. 17 січня 2000 року суд відмовив у задоволенні позову Л. Він зазначив, що в рішенні від 18 лютого 1999 року суд уже встановив, що вартість фотокопіювального пристрою становить 5480 грн. 20 березня 2000 року Верховний Суд АРК залишив рішення від 17 січня 2000 року без змін.

В. Виконавче провадження та пов'язані з ним питання

11. Оскільки перший заявник не виконав судового рішення від 18 лютого 1999 року, у невизначену дату державна виконавча служба відкрила виконавче провадження.

12. 15 травня 1999 року на запит Голови Євпаторійського міського суду Державна автомобільна інспекція повідомила його про те, що першому заявникові належать бензовози: МАЗ 5334 (реєстраційний номер 7561 КРТ) і МАЗ 5334 (реєстраційний номер 1403 КРТ).

13. 5 серпня 1999 року Євпаторійський міський суд виніс ухвалу про накладення арешту на один із цих бензовозів (реєстраційний номер 7561 КРТ). Суд також доручив торговельному підприємству «К.» продати його. Перший заявник стверджував, що його апеляцію на ухвалу від 5 серпня 1999 року було повернуто листом суду від 27 серпня 1999

року. У листі без зазначення будь-яких дат повідомлялося, що «суд повертає Вашу апеляцію, оскільки немає ухвали, яку Ви оскаржуєте».

14. 10 серпня 1999 року державна виконавча служба, як стверджується, передала бензовоз панові Л., який продав його акціонерному товариству «Б.» за 19 250 грн. 9161 грн. було перераховано на рахунок державної виконавчої служби, а решту суми отримав Л.

15. 6 вересня 1999 року Євпаторійський міський суд зняв арешт з майна і квартири першого заявника та з рахунків підприємства-заявника. Перший заявник стверджує, що арешт з його квартири було знято лише в червні 2001 року.

16. Дружина першого заявника Ю., співвласник бензовоза, який було продано, звернулася до суду з позовом про виключення його з акта опису арештованого майна. 13 вересня 1999 року Євпаторійський міський суд визнав, що Ю. є власником половини бензовоза, і зобов'язав державну виконавчу службу сплатити їй половину суми, отриманої від продажу бензовоза. Додатковим рішенням від 10 січня 2000 року суд встановив, що ця сума еквівалентна 4351,84 грн. 10 квітня 2000 року Верховний Суд АРК скасував ці рішення і повернув справу на новий розгляд. 13 листопада 2000 року Євпаторійський міський суд виніс ухвалу про виключення бензовоза (реєстраційний номер 7561 КРТ) з акта опису арештованого майна.

17. Перший заявник ініціював кілька проваджень в Євпаторійському міському суді проти державної виконавчої служби, стверджуючи, що виконання рішення від 18 лютого 1999 року було неналежним. Рішеннями від 17 березня і 22 травня 2000 року суд визнав, що у ході виконання цього рішення державна виконавча служба не дотрималася порядку, встановленого законом. 30 серпня 2000 року Верховний Суд АРК залишив рішення від 22 травня 2000 року без змін. 6 червня 2000 року суд встановив, що перший заявник не був присутнім, коли здійснювалась оцінка вартості бензовозів, і не мав можливості подати скаргу. 30 серпня 2000 року Верховний Суд АРК залишив це рішення без змін.

18. 7 вересня 2000 року прокурор порушив кримінальну справу щодо Л. у зв'язку з незаконним продажем бензовоза. Додаткова інформація про цю справу відсутня.

19. У невстановлену дату перший заявник звернувся до Центрального районного суду м. Сімферополя з позовом до Євпаторійського відділу державної виконавчої служби та торговельних компаній «В.» і «К.», вимагаючи визнання недійсним договору купівлі-продажу бензовоза (реєстраційний номер 7561 КРТ). 1 листопада 2001 року Центральний районний суд м. Сімферополя визнав зазначений договір купівлі-продажу недійсним. 27 березня 2002 року апеляційний суд АРК (колишній Верховний Суд АРК) скасував це рішення і визнав договір купівлі-продажу дійсним. 10 грудня 2007 року апеляційний суд Запорізької області скасував рішення від 27 березня 2002 року і повернув справу на новий розгляд до апеляційного суду. 5 березня 2008 року Апеляційний суд АРК залишив рішення від 1 листопада 2001 року без змін.

20. У невстановлену дату перший заявник звернувся до Київського районного суду м. Сімферополя з позовом до Державної автомобільної інспекції, оскаржуючи скасування державної реєстрації бензовоза (реєстраційний номер 7561 КРТ). 11 грудня 2000 року суд встановив, що працівники інспекції діяли відповідно до рішення суду від 5 серпня 1999 року. 14 березня 2001 року Верховний Суд АРК залишив це рішення без змін. 10 жовтня 2001 року Верховний Суд України повернув першому заявнику його касаційну скаргу, подану згідно з новим порядком касаційного оскарження, оскільки не було сплачено судові витрати. У 2004–2006 роках суди відмовляли у задоволенні заяв першого заявника про перегляд справи за нововиявленими обставинами.

21. 31 травня 2001 року, розглянувши скаргу першого заявника, Центральний районний суд м. Сімферополя визнав, що підприємство «К.» не мало права продавати бензовоз.

22. 18 березня 2003 року прокуратура, хоча і стверджувала про наявність достатніх доказів вчинення злочину, відмовила в порушенні кримінальної справи за фактом недбалості працівників державної виконавчої служби «внаслідок акту амністії».

23. У невстановлену дату перший заявник звернувся до Сакського міського суду з позовом про відшкодування за рахунок коштів Державного бюджету України матеріальної і моральної шкоди, завданої внаслідок неналежного виконання рішення

від 18 лютого 1999 року. 4 лютого 2003 року суд відмовив у задоволенні позову першого заявника як необґрунтованого.

24. У березні 2003 року перший заявник звернувся до Центрального районного суду м. Сімферополя з позовом до підприємства «К.», Міністерства торгівлі Автономної Республіки Крим та Державного казначейства України, вимагаючи відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої внаслідок продажу бензовоза. 13 серпня 2003 року суд відмовив у задоволенні позову першого заявника з огляду на відсутність доказів того, що стверджувана шкода була завдана діями підприємства «К.». 23 липня 2008 року Апеляційний суд АРК залишив це рішення без змін.

25. У невстановлену дату перший заявник звернувся до Євпаторійського міського суду з позовом до Державного казначейства України, державної виконавчої служби та Євпаторійського міського управління юстиції, вимагаючи відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої йому неналежним виконанням рішення від 18 лютого 1999 року. 23 березня 2004 року суд присудив першому заявнику 150 000 грн відшкодування матеріальної і моральної шкоди за рахунок коштів Державного бюджету України. 20 вересня 2004 року Апеляційний суд АРК скасував це рішення і направив справу на новий розгляд. Перший заявник оскаржив це рішення в касаційному порядку. Коли касаційне провадження ще тривало, 14 грудня 2004 року Євпаторійський міський суд виніс рішення про відмову в задоволенні позову першого заявника. Інформація про те, чи оскаржив перший заявник це судові рішення, відсутня. 15 жовтня 2007 року Апеляційний суд Запорізької області, діючи як суд касаційної інстанції, залишив рішення від 20 вересня 2004 року без змін.

26. У 2009 році було порушено кримінальну справу за обвинуваченням державного виконавця Н. у зловживанні владою. Перший заявник подав цивільний позов про відшкодування шкоди в межах цієї кримінальної справи, провадження в якій триває.

С. Кримінальне провадження щодо першого і третього заявників за обвинуваченням у вчиненні шахрайства

27. У квітні 1999 року Л. звернувся до Євпаторійського відділу Головного управління Міністерства внутрішніх справ в Автономній Республіці Крим (далі — міський відділ внутрішніх справ м. Євпаторії) із заявою про порушення кримінальної справи щодо першого заявника у зв'язку з вчиненням ним шахрайства та шантажу. Він стверджував, що перший заявник разом із третім заявником забрав фотокопіювальний пристрій з офісу Л. і не повернув його. У квітні — червні 1999 року неодноразово виносились постанови про відмову в порушенні кримінальної справи на підставі того, що це питання вже було розглянуто судом у ході цивільного провадження (див. пункти 5–9). Пізніше ці постанови скасовувались прокурором, а скарга поверталась на додаткову перевірку.

28. Зрештою, 3 березня 2000 року міліцією було порушено кримінальну справу за обвинуваченням першого заявника у вчиненні шахрайства. У подальшому Л. подав цивільний позов про відшкодування матеріальної шкоди в сумі 10 310 грн і моральної шкоди в сумі 50 000 грн.

29. У травні 2000 року слідчий міського відділу внутрішніх справ м. Євпаторії викликав третього заявника, який раніше вже допитувався як свідок, оскільки було достатньо доказів для пред'явлення йому обвинувачення у вчиненні шахрайства. Третій заявник не з'явився. 24 травня 2000 року працівники міліції прийшли до квартири третього заявника, але, як стверджувалось, у квартирі його не було, а сусід повідомив, що третій заявник буде відсутній протягом двох тижнів.

30. 6 червня 2000 року першого і третього заявників було залучено до провадження як обвинувачених у вчиненні шахрайства. Того самого дня справу стосовно третього заявника було виділено в окреме провадження і зупинено, оскільки, як стверджувалося, його місцеперебування було невідоме. Третього заявника було оголошено в розшук.

31. У вересні 2000 року слідчий дав доручення працівникам міського відділу внутрішніх справ м. Євпаторії вжити заходів для розшуку третього заявника. Інформація

щодо того, чи проводилися такі оперативно-розшукові заходи з 2000 до 2004 року, відсутня.

32. 7 жовтня 2000 року слідчий виніс постанову про закриття кримінальної справи щодо першого заявника в зв'язку з відсутністю доказів вчинення злочину. 27 жовтня 2000 року прокурор скасував цю постанову і відновив провадження в кримінальній справі. 26 жовтня 2001 року Євпаторійський міський суд відмовив у задоволенні скарги першого заявника на постанову від 27 жовтня 2000 року.

33. 5 квітня 2002 року кримінальну справу було направлено до суду. 29 жовтня 2002 року суд повернув справу на додаткове розслідування. 11 лютого 2003 року Апеляційний суд АРК скасував цю ухвалу і повернув справу на новий розгляд.

34. Протягом розгляду справи судом першої інстанції з 5 квітня 2002 року до 12 січня 2004 року було призначено тридцять два судові засідання. Шість із них було відкладено в зв'язку з неявкою Л., свідків або прокурора. В інші чотири судові засідання не з'явилися ані прокурор, ані захисник, в три — не з'явився перший заявник. Перший заявник подав двадцять п'ять клопотань про відвід головуєчого судді та деяких суддів судів вищих інстанцій. Усі його клопотання було відхилено як необгрунтовані. Одного разу розгляд справи було відкладено за клопотанням першого заявника та одного разу він відмовився брати участь у судовому засіданні. 1 серпня 2002 року між сторонами виникла бійка і слухання справи було відкладено. Перший заявник двічі попереджався про відповідальність за неповагу до суду, і з 5 грудня 2003 року та до початку судових дебатів йому заборонили брати участь у судових засіданнях. Однак, як виявляється, перший заявник брав участь у наступному судовому засіданні, яке було останнім.

35. 12 січня 2004 року суд визнав заявника винним у вчиненні шахрайства за попередньою змовою з іншою особою (особами) та призначив йому покарання у вигляді позбавлення волі строком на 2 роки умовно. Суддя К., який розглядав справу, визнав, що перший заявник разом з «іншою особою», зловживаючи довірою секретаря пана Л., забрав фотокопіювальний пристрій вартістю 8350 грн. і пов'язані з ним речі (папір і туби) вартістю 1960 грн., тобто загальна вартість цього майна становила 10 310 грн. Встановивши це, суд зазначив у своєму рішенні таке:

«6 травня 1998 року в другій половині дня [перший заявник] за попередньою домовленістю з іншою особою [...] заволодів фотокопіювальним пристроєм, який належав Л.»

...

«Суд критично оцінює показання підсудного — В. М. Ющенко та свідка — П. В. Ющенко [третього заявника], які заперечують факт вчинення шахрайства ..., оскільки їхні показання спростовуються наступними доказами ...».

36. Суд далі послався на показання Л. та свідків у справі З., Б. і К., які стверджували, що першому заявникові допомагав його син. Вони також впізнали третього заявника під час проведення пред'явлення для впізнання. Далі суд зазначив:

«Суд критично оцінює показання [третього заявника], який стверджує, що 6 травня 1998 року він не був в офісі Л. і не викрадав майно останнього, оскільки це спростовується показаннями свідків З., К. і Б., які вказали на нього як на особу, яка разом з [першим заявником] була в офісі і завантажувала майно, що належало потерпілому, в автомобіль марки «Москвич».

37. Стосовно цивільного позову Л. суд зазначив, що рішенням від 18 лютого 1999 року першого заявника було зобов'язано відшкодувати панові Л. вартість фотокопіювального пристрою в сумі 5480 грн. Однак суд зобов'язав першого заявника сплатити Л. ще 4830 грн. відшкодування матеріальної шкоди, а також 5000 грн. відшкодування моральної шкоди. 16 березня 2004 року та 1 липня 2004 року Апеляційний суд АРК та Верховний Суд України відповідно залишили цей вирок без змін.

38. 1 червня 2004 року провадження в кримінальній справі стосовно третього заявника було відновлено та 10 червня 2004 року третього заявника знову було притягнуто як обвинуваченого в шахрайстві. 21 грудня 2005 року суддя К., який розглядав кримінальну справу першого заявника, визнав третього заявника винним у вчиненні шахрайства та призначив йому покарання у вигляді позбавлення волі строком на 1 рік і 6 місяців,

звільнивши його від відбування покарання у зв'язку з закінченням строку давності. 21 березня 2006 року Апеляційний суд АРК залишив цей вирок без змін. 12 серпня 2006 року Верховний Суд України відмовив третьому заявникові в задоволенні його касаційної скарги.

Д. Справа про наклеп

39. 21 квітня 1999 року Євпаторійський міський суд порушив щодо першого заявника кримінальну справу в зв'язку з тим, що він, даючи показання як свідок у цивільній справі за позовом К. до лікарні, нібито заявив у судовому засіданні, що «все це було організовано злочинною групою Л. і К.». 12 листопада 1999 року кримінальну справу щодо першого заявника було закрито. 6 січня 2000 року Євпаторійський міський суд залишив це рішення без змін.

40. 16 червня 2000 року Президія Верховного Суду АРК за протестом Голови цього суду скасувала це рішення в порядку нагляду та повернула справу на новий розгляд.

41. 19 жовтня 2000 року Євпаторійський міський суд скасував рішення від 12 листопада 1999 року та повернув справу на додаткове розслідування. 10 грудня 2000 року міський відділ внутрішніх справ м. Євпаторії закриття кримінальну справу за обвинуваченням першого заявника у наклепі в зв'язку з відсутністю доказів вчинення злочину.

42. 1 вересня 2001 року набрав чинності новий Кримінальний кодекс України і такий злочин як наклеп було декриміналізовано.

43. 26 листопада 2001 року за результатами розгляду скарги Л. Євпаторійський міський суд скасував постанову від 10 грудня 2000 року з огляду на невиконання слідчими вказівок суду, наданих їм в рішенні від 19 жовтня 2000 року. У подальшому справа мала бути передана до суду для закриття відповідно до перехідних положень нового Кримінального кодексу.

44. 17 грудня 2001 року міський відділ внутрішніх справ м. Євпаторії закриття кримінальну справу, оскільки новий Кримінальний кодекс не передбачав кримінальної відповідальності за вчинення наклепу. 10 жовтня 2002 року за результатами розгляду скарги Л. суд скасував цю постанову і повернув справу прокуророві. При цьому суд послався на своє рішення від 26 листопада 2001 року.

45. 12 серпня 2003 року Апеляційний суд АРК закриття кримінальну справу щодо першого заявника. Суд зазначив, що такий злочин як наклеп було декриміналізовано і що відповідний закон було застосовано ретроспективно.

46. Як стверджується, 3 жовтня 2003 року Верховний Суд України відновив провадження у справі за касаційною скаргою першого заявника. У своєму листі від 24 квітня 2006 року перший заявник стверджував, що Верховний Суд України повернув його касаційну скаргу, оскільки суд першої інстанції не надав Верховному Суду копію оскаржуваного рішення. Жодної додаткової інформації про це провадження немає.

Е. Обшук у квартирах першого і другого заявників під час провадження у кримінальній справі щодо Л.

47. У травні 1998 року в ході провадження у кримінальній справі щодо Л. було проведено обшук у квартирах першого і другого заявників.

48. У січні 2001 року (як стверджується 12 січня 2001 року) перший і другий заявники звернулися до Євпаторійського міського суду з двома окремими позовами до Державного казначейства України, вимагаючи відшкодування моральної шкоди, завданої незаконним обшуком.

49. 17 червня 2002 року суд відмовив другому заявникові в розгляді позову, оскільки згідно із Законом України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» другий заявник повинен був спочатку звернутися з заявою про відшкодування моральної шкоди до державного органу, який, як він стверджував, завдав йому таку шкоду.

50. З матеріалів, поданих сторонами, вбачається, що справи першого і другого заявників переплутали, а позов першого заявника загубили. Однак, 9 жовтня 2003 року суд розглянув позов першого заявника і присудив йому 20 000 грн. Невідомо, чи суд розглядав первісний позов, чи перший заявник подав новий.

51. 24 грудня 2003 року Апеляційний суд АРК зменшив суму відшкодування до 2000 грн. 23 січня 2004 року перший заявник оскаржив це рішення в касаційному порядку. 15 березня 2006 року Верховний Суд України скасував рішення від 24 грудня 2003 року і повернув справу на новий розгляд до суду другої інстанції. 3 липня 2006 року Апеляційний суд АРК присудив першому заявникові 3000 грн відшкодування моральної шкоди. 15 вересня 2006 року Верховний Суд України залишив касаційну скаргу заявника без задоволення.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Принцип *res judicata* за цивільним процесуальним законодавством України

52. Згідно зі статтею 136 Цивільного процесуального кодексу 1963 року, чинного на час подій у справі, суддя відмовляє в прийнятті заяви, якщо є таке рішення суду, що набрало законної сили, постановлене по спору між тими ж сторонами, про той же предмет і з тих же підстав.

ЩОДО ПРАВА

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

53. Суд зазначає, що після комунікації справи Уряду-відповідачу заявники подали велику кількість нових скарг, які стосуються численних цивільних проваджень, ініційованих за їхніми позовами або позовами до них. На думку Суду, нові скарги не є уточненням первісної скарги заявників, поданої до Суду. Заявникам було рекомендовано подати нову заяву, але вони не зробили цього. Отже, Суд не вважає за доцільне зараз розглядати нові скарги заявників (див. рішення у справі «*Пиряник проти України*» (*Piryanyk v. Ukraine*), № 75788/01, п. 20, від 19 квітня 2005 року).

54. Суд також зазначає, що заявники повторювали деякі свої початкові скарги. Ухвалою від 27 березня 2007 року про часткову прийнятність заяви Суд відклав розгляд скарг першого заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, які стосуються задоволення поданого до нього цивільного позову, попри існування остаточного рішення за цим позовом; тривалості проваджень у кримінальних справах за обвинуваченням його в шахрайстві й наклепі та в його цивільній справі про відшкодування шкоди, завданої обшуком його квартири у травні 1998 року. Суд також відклав розгляд його скарги за статтею 1 Першого протоколу щодо порушення його майнових прав під час виконання ухваленого щодо нього рішення від 18 лютого 1999 року та розгляд скарг третього заявника, поданих за пунктами 1 і 2 статті 6 Конвенції щодо порушення презумпції невинуватості та тривалості провадження в порушеній щодо нього кримінальній справі. Решта скарг була оголошена неприйнятною. У тій мірі, в якій заявники зараз повторюють скарги, що вже були визнані неприйнятними, вони за своєю суттю є ідентичними до тих, що вже були визнані неприйнятними, і вони зараз мають бути відхилені відповідно до пунктів 2(b) та 4 статті 35 Конвенції.

55. У межах цієї справи розглядаються лише ті скарги, розгляд яких було відкладено 27 березня 2007 року.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ СТОСОВНО ПЕРШОГО ЗАЯВНИКА

56. Перший заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції, що суд задовольнив цивільний позов у кримінальній справі за обвинуваченням його в шахрайстві, тоді як за цим позовом уже існувало остаточне рішення. Заявник також скаржився щодо тривалості проваджень у кримінальних справах за обвинуваченням його в шахрайстві і наклепі та в його цивільній справі про відшкодування шкоди, заподіяної обшуком його квартири у травні 1998 року. Він посилався на зазначену статтю Конвенції, відповідні положення якої передбачають таке:

Пункт 1 статті 6

«1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи впродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. ...»

A. Щодо прийнятності

57. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

1. Задоволення цивільного позову, поданого до заявника

58. Перший заявник повторив раніше подані ним аргументи.

59. Уряд вказував, що рішенням суду від 18 лютого 1999 року позовні вимоги Л. було задоволено лише частково. Національний суд відхилив як необґрунтовані його вимоги про повернення паперу і туб з порошком та про відшкодування моральної шкоди. Проте в ході розслідування кримінальної справи, порушеної щодо першого заявника, було встановлено точну кількість матеріалів, які він забрав. Крім того, у своєму вирокі від 12 січня 2004 року суд взяв до уваги попереднє рішення, винесене з цього питання. Отже, на думку Уряду, ці два судові рішення були винесені за різних обставин (до і після проведення кримінального розслідування, в ході якого було встановлено вартість фотокопіювального пристрою і пов'язаних з ним матеріалів).

60. Як Суд зазначав у попередніх справах, право на справедливий судовий розгляд, яке передбачене пунктом 1 статті 6 Конвенції та розтлумачене в контексті принципів верховенства права та юридичної визначеності, містить вимогу непіддання сумніву рішення суду, коли він остаточно вирішив питання (див. рішення у справі «*Брумареску проти Румунії*» (*Brumarescu v. Romania*) [GC], № 28342/95, п. 61, *ECHR* 1999-VII).

61. Суд зазначає, що 18 лютого 1999 року під час розгляду цивільної справи суд встановив, що перший заявник забрав фотокопіювальний пристрій та що немає доказів на підтвердження твердження Л. про те, що перший заявник забрав папір і туби з порошком. Зокрема, свідок Б. не зміг уточнити, скільки пачок паперу і туб з порошком забрав перший заявник, а свідок К. взагалі не бачив цього. Отже, суд, забезпечуючи дискусію (*a forum*) для вирішення спору між двома особами, відхилив як необґрунтовані позовні вимоги Л. стосовно паперу і туб.

62. У рішенні від 12 січня 2004 року, винесеному у кримінальній справі при вирішенні питання про винуватість заявника у заволодінні майном Л. шляхом обману, суд посилався на численні очні ставки між першим заявником, Л. та свідками та визнав,

що заявник забрав фотокопіювальний пристрій, папір і туби з порошком. Розглянувши поданий в кримінальній справі цивільний позов, суд постановив відшкодувати Л. вартість незаконно привласнених речей.

63. Суд зазначає, що за результатами першого провадження національний суд відхилив позовні вимоги Л. до першого заявника про повернення паперу і туб з порошком, хоча згодом визнав, що перший заявник та його син забрали ці речі. Суд визнає, що у ході провадження у кримінальній справі заявника вирішувалися питання кримінального законодавства, які відокремлені від тих, що вже були вирішені в ході провадження у цивільній справі. Хоча може видатися, що в обох провадженнях суди розглядали ту саму фактичну ситуацію і дійшли різних висновків, Суд зазначає, що в цивільній справі суд не встановлював, що перший заявник не забрав папір і туби з порошком.

64. Однак цивільний аспект кримінальної справи стосувався того самого питання, що й цивільне провадження, що відбулося раніше, а саме питання цивільно-правової відповідальності за заволодіння фотокопіювальним пристроєм і пов'язаних з ним матеріалів, а також їхньої вартості. За відсутності будь-яких ознак того, що в цивільному провадженні мали місце якісь вади, Суд вважає, що нове вирішення тих самих питань звело нанівець закінчене раніше провадження, а це несумісне з принципом юридичної визначеності.

65. Отже, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

2. Тривалість провадження

66. Стосовно розгляду наведених нижче скарг на тривалість проваджень Суд повторює, що розумність тривалості провадження у справі слід оцінювати з урахуванням обставин конкретної справи і таких критеріїв, як складність справи, поведінка заявника та відповідних органів (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «*Пелісьє і Сассі проти Франції*» (*Pelissier and Sassi v. France*) [GC], № 25444/94, п. 67, ECHR 1999-II).

а) Шахрайство

67. Перший заявник повторив раніше надані ним аргументи. Він наполягав, що порушена щодо нього кримінальна справа була незаконною, що державні органи порушили його право на справедливий судовий розгляд, а провадження в його справі було надмірно тривалим.

68. Уряд вказав на те, що кримінальна справа щодо першого заявника була досить складною і, відповідно, потребувала часу для належного розслідування. Зокрема було проведено дві судові експертизи і допитано п'ятьох свідків. Перший заявник підозрювався у вчиненні двох злочинів і часто змінював свої показання, що вимагало додаткового розслідування. До того ж, перший заявник подав понад п'ятдесят заяв, у яких вимагав надання різної інформації та додаткових документів, відкладення судових засідань, припинення провадження, порушення кримінальних справ щодо свідків і суддів тощо.

69. Уряд звернув увагу Суду на поведінку першого заявника під час провадження в його справі. Зокрема, 1 серпня 2002 року сторони почали бійку в суді, і суд був змушений відкласти засідання. Одного разу заявник відмовився брати участь у судовому засіданні і постійно вживав образливі висловлювання на адресу судді, свідків та протилежної сторони у справі. У зв'язку з цим 5 грудня 2003 року суд заборонив першому заявникові бути присутнім у деяких судових засіданнях. Заявник також двічі пошкоджував документи в матеріалах своєї справи.

70. На думку Уряду, з огляду на наведені вище обставини, тривалість провадження в кримінальній справі за обвинуваченням заявника в шахрайстві не можна вважати нерозумною.

71. Суд зазначає, що провадження, про яке йдеться, тривало чотири роки, три місяці і двадцять дев'ять днів (з 3 березня 2000 року до 1 липня 2004 року) і включало досудове слідство та розгляд справи в судах трьох інстанцій. Суд не погоджується з аргументами Уряду про те, що справа першого заявника була складною. Втім, беручи до уваги поведінку

заявника, а також те, що не було тривалих періодів бездіяльності з вини державних органів, Суд визнає, що пункт 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості провадження у справі за обвинуваченням першого заявника в шахрайстві порушено не було.

б) Наклеп

72. Перший заявник повторив раніше надані аргументи та стверджував, що провадження в його справі було надмірно тривалим.

73. Уряд вважав, що провадження у справі затягувалося внаслідок подання першим заявником численних скарг і клопотань. Уряд зазначив, що суду першої інстанції довелося розглядати понад двадцять взаємопов'язаних справ, сторонами яких були Л. і перший заявник. З 1998 року суд першої інстанції розглянув понад двадцять таких справ, що ускладнювало розгляд справи про клеп.

74. Суд зазначає, що провадження, яке розглядається, почалося 21 квітня 1999 року, а припинено, як стверджується, після 3 жовтня 2003 року. Отже, провадження тривало щонайменше чотири роки. Період з 6 січня до 16 червня 2000 року не повинен враховуватися, оскільки триваючого провадження у справі не було. Отже, на момент, коли у вересні 2001 року було скасовано кримінальну відповідальність за правопорушення, про яке йдеться, тривалість провадження становила один рік і одинадцять місяців. Слід визнати, що з цього часу на кону для заявника стояло менш важливе питання ніж раніше, оскільки його б виправдали у разі, якщо до справи застосовувалось нове законодавство, та якщо ні, законодавець чітко визначив, що клеп не вважається дуже серйозним правопорушенням. Але провадження у справі тривало ще щонайменше два роки й один місяць, і невідомо, коли саме воно було закінчене і що саме розглядалося. Дійсно, національні суди двічі повертали справу на додаткове розслідування, що означало подальше залучення заявника до різних слідчих заходів, що вводило заявника в стан навіть більшої невизначеності щодо застосовності до його справи положень щодо декриміналізації злочину. Беручи до уваги те, що ця справа ніколи не розглядалася по суті, Суд доходить висновку, що тривалість провадження у справі була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку». Отже, мало місце порушення пункту 1 статті 6.

с) Провадження в цивільній справі

75. Перший заявник повторив раніше наведені ним аргументи і заявив, що тривалість провадження в його справі була надмірною.

76. Уряд посилався на те, що 17 червня 2002 року суд відмовив заявникові в розгляді його позову від 12 січня 2001 року через недотримання процесуальних вимог. 26 червня 2002 року заявник подав інший позов і провадження закінчилося 3 липня 2006 року. Уряд вважав, що під час розгляду позову першого заявника не було періодів бездіяльності, за які держава має нести відповідальність.

77. Суд зазначає, що немає доказів того, що 17 червня 2002 року суд відхилив позов заявника. Копія рішення від 17 червня 2002 року, надана першим заявником, стосується розгляду подібного позову, поданого другим заявником. До того ж позов від 26 червня 2002 року, на який посилався Уряд, стосується цивільної справи за позовом першого заявника до судді Л. Відповідно, з огляду на відсутність будь-якої іншої інформації, Суд вважає, що провадження, яке розглядається, було ініційоване в січні 2001 року і закінчилося 15 вересня 2006 року (див. пункти 48–51).

78. Отже, загальна тривалість провадження в судах трьох інстанцій становить приблизно п'ять років і вісім місяців. Хоча таку тривалість ще можна було б вважати розумною, Суд зауважує, що мали місце два тривалі періоди бездіяльності. По-перше, позов та/або матеріали справи заявника було загублено, і вирішення судом цієї справи по суті відбулося лише через два роки і дев'ять місяців. По-друге, касаційна скарга заявника перебувала на розгляді у Верховному Суді України майже два роки і два місяці (з 23 січня 2004 року до 15 березня 2006 року, див. пункт 51). За таких обставин Суд визнає,

що тривалість провадження у справі була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку».

Отже, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТИВ 1 І 2 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ СТОСОВНО ТРЕТЬОГО ЗАЯВНИКА

79. Третій заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на несправедливість судового розгляду та тривалість провадження в його кримінальній справі. Зокрема, він скаржився, що стосовно нього не було дотримано презумпції невинуватості, передбаченої пунктом 2 статті 6 Конвенції, оскільки під час розгляду справи першого заявника суд у своєму рішенні посилається на третього заявника як співучасника злочину, хоча третій заявник брав участь у розгляді справи як свідок.

80. Він посилався на зазначену статтю Конвенції, відповідні положення якої передбачають таке:

Стаття 6

«1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення...

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку».

A. Щодо прийнятності

81. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших причин. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

1. Тривалість провадження

82. Третій заявник наголошував, що тривалість провадження в його кримінальній справі не була розумною. Він вказував, що він мав постійне місце проживання та роботу, тому не було підстав оголошувати його в розшук і зупиняти провадження у справі.

83. Уряд зазначив, що поданням численних скарг і клопотань третій заявник затягував досудове слідство і судовий розгляд справи. Зокрема, шістнадцять разів він заявляв відвід судді в його справі, а також вимагав відкладення судових засідань, припинення провадження, порушення кримінальних справ щодо свідків і суддів тощо. Уряд також зазначив, що провадження в кримінальній справі стосовно третього заявника було зупинено протягом трьох років і семи місяців у зв'язку з тим, що його місцеперебування було невідоме. До того ж п'ятнадцять судових засідань у справі третього заявника відклались через неявку свідків у справі. У підсумку Уряд вказав, що враховуючи складність справи та поведінку третього заявника тривалість провадження у кримінальній справі третього заявника була розумною.

84. Суд зазначає, що провадження у кримінальній справі третього заявника тривало приблизно шість років і два місяці (з 6 червня 2000 року до 12 серпня 2006 року) і включало досудове слідство та розгляд справи в судах трьох інстанцій.

85. Суд також зазначає, що протягом чотирьох років (з 6 червня 2000 року до 1 червня 2004 року) провадження було зупинене. Немає доказів на підтвердження того, що третій заявник переховувався протягом усього чи частини цього періоду або що вживались заходи для його розшуку. Зокрема, третій заявник брав участь як свідок у судовому засіданні в кримінальній справі стосовно його батька (див. пункт 35).

86. За таких обставин Суд визнає, що тривалість провадження у цій справі не відповідає вимозі «розумного строку» і що відповідно мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

2. Презумпція невинуватості

87. Третій заявник повторив раніше надані ним аргументи.

88. Уряд зазначив, що під час розслідування кримінальної справи щодо першого заявника було встановлено, що йому допомагала ще одна особа. Оскільки свідки вказали на третього заявника як на цю особу, 6 червня 2000 року його було притягнуто як обвинуваченого у вчиненні шахрайства. Втім, оскільки місцеперебування третього заявника було невідоме, провадження в його кримінальній справі було зупинено, та 21 січня 2004 року суд розглядав лише кримінальну справу першого заявника. Уряд наполягав, що висновки суду обмежувалися лише посиланням на той факт, що першому заявникові допомагав його син без визнання вини останнього. Уряд вказував, що суд посилався на показання свідків про те, що третій заявник допомагав своєму батькові у вчиненні «незаконних діянь», проте це не могло порушити принцип презумпції невинуватості стосовно третього заявника.

89. Суд повторює, що принцип презумпції невинуватості, закріплений у пункті 2 статті 6 Конвенції, є одним із складових аспектів права на справедливий судовий розгляд. Принцип презумпції невинуватості буде порушено, якщо судові рішення або заява представника держави відносно обвинуваченого у вчиненні злочину відображає думку про те, що він є винним, тоді як його вину ще не доведено відповідно до закону. Цього достатньо навіть за відсутності будь-якого формального висновку для припущення, що суд або відповідна посадова особа вважає обвинуваченого винним у вчиненні злочину (див., серед інших джерел, рішення у справах «Девір проти Бельгії» (*Deweer v. Belgium*), від 27 лютого 1980 року, серія А, № 35, с. 30, п. 56, «Мінеллі проти Швейцарії» (*Minelli v. Switzerland*), від 25 березня 1983 року, серія А, № 62, пп. 27, 30 і 37, «Альне де Рібемон проти Франції» (*Allenet de Ribemont v. France*), від 10 лютого 1995 року, серія А, № 308, с. 16, пп. 35–36, «Дактарас проти Литви» (*Daktaras v. Lithuania*), № 42095/98, пп. 41–44, *ECHR* 2000-X, та «Матіяшевич проти Сербії» (*Matijasevic v. Serbia*), № 23037/04, п. 45, *ECHR* 2006-...). Питання про те, чи порушує заява представника держави принцип презумпції невинуватості, має вирішуватися з урахуванням конкретних обставин, за яких було зроблено відповідну заяву (див. згадане вище рішення у справі Дактараса, п. 43).

90. У справі, що розглядається, і першого і третього заявників було притягнуто як обвинувачених у вчиненні шахрайства, але справу стосовно третього заявника було виділено в окреме провадження і зупинено у зв'язку з тим, що він, як стверджувалося, переховувався.

91. У своєму рішенні від 12 січня 2004 року, ухваленому в кримінальній справі стосовно першого заявника, суд зазначив, що «6 травня 1998 року після полудня [перший заявник] за попередньою домовленістю з іншою особою [...] незаконно заволодів фотокопіювальним пристроєм, який належав Л.». Посилаючись на показання свідків, суд встановив, що перший заявник разом зі своїм сином (третьім заявником) прийшов до офісу Л. і третій заявник допоміг батькові завантажити фотокопіювальний пристрій в автомобіль. Хоча такі висновки могли створити враження, що третій заявник вважався співучасником, Суд зауважує, що висновки національного суду обмежувалися встановленням обставин вчинення злочину першим заявником, а саме чи був третій

заявник фізично присутнім в офісі Л., тоді як питання, чи мав третій заявник намір заволодіти фотокопіювальним пристроєм Л. шляхом вчинення шахрайства, чи лише допомагав батькові, не з'ясовувався. Вирок суду від 12 січня 2004 року не містив ані чітких, ані навіть опосередкованих тверджень про вину третього заявника у вчиненні шахрайства чи будь-якого іншого правопорушення.

92. За таких обставин Суд вважає, що порушення пункту 2 статті 6 Конвенції не було.

IV. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

93. Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу перший заявник скаржився, що під час виконання рішення від 18 лютого 1999 року його майнові права було порушено. Зокрема, він скаржився, що вартість бензовоза, на який в ході виконання рішення від 18 лютого 1999 року було накладено арешт, була значно вища, ніж сума відшкодування, яку суд присудив на користь Л. Стаття, на яку посилався заявник, передбачає таке:

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права».

А.Щодо прийнятності

94. Уряд зазначив, що перший заявник міг добровільно повернути фотокопіювальний пристрій або сплатити суму відшкодування, але не зробив цього. Тому Л. був змушений ініціювати виконавче провадження в цій справі. Уряд також посилався на те, що національні суди визнали порушення, допущені у виконавчому провадженні, і зняли арешт з майна першого заявника та його компанії. Крім того, перший заявник не оскаржував у касаційному порядку рішення від 20 вересня 2004 року та рішення від 14 грудня 2004 року. Відповідно його скарга має бути відхилена з огляду на невичерпання ефективних національних засобів юридичного захисту.

95. Перший заявник не погодився та стверджував, що оскаржував рішення від 20 вересня 2004 року в касаційному порядку.

96. Суд зазначає, що скарга заявника стосується порушень, які мали місце під час виконавчого провадження. Стосовно скарги на організацію та проведення виконавчого провадження законодавство України передбачає можливість оскаржити в судовому порядку законність дій чи бездіяльності державної виконавчої служби при здійсненні виконавчого провадження, а також вимагати відшкодування цією службою заподіяної шкоди (див., *mutatis mutandis*, рішення у справах «Дзізін проти України» (*Dzizin v. Ukraine*), № 1086/02, від 24 червня 2003 року та «Кукта проти України» (*Kukta v. Ukraine*), № 19443/03, від 22 листопада 2005 року).

97. У справі, що розглядається, перший заявник та інші особи, права яких, як стверджувалося, було порушено під час виконання рішення від 18 лютого 1999 року, подавали численні позови до державної виконавчої служби та інших відповідачів, оскаржуючи різні дії та вимагаючи відшкодування шкоди. Хоча суди визнали, що в деяких випадках дії державної виконавчої служби під час виконання рішення від 18 лютого 1999 року були незаконними, подані першим заявником позови про відшкодування шкоди були безуспішними.

98. Водночас Суд зазначає, що заявник справді оскаржив судові рішення від 20 вересня 2004 року, але доказів того, що він оскаржував судові рішення від 14 грудня 2004 року, немає (див. пункт 25). Тому не можна вважати, що він вичерпав національні засоби юридичного захисту, доступні йому відповідно до законодавства України.

99. Отже, ця скарга відхиляється відповідно до пунктів 1, 3 і 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

100. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або Протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

101. Заявники не висунули вимог щодо справедливої сатисфакції упродовж встановленого для цього строку. У зв'язку з цим Суд вважає, що присудження будь-якого відшкодування не вимагається.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції неприйнятною, а решту скарг у заявах — прийнятними.
2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку із задоволенням цивільного позову в рамках кримінального провадження щодо першого заявника.
3. *Постановляє*, що у цій справі не було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю кримінального провадження у справі про шахрайство щодо першого заявника.
4. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з рештою скарг про тривалість провадження.
5. *Постановляє*, що в цій справі не було порушення пункту 2 статті 6 Конвенції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 15 липня 2010 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія Вестердік
Секретар

Пеер Лоренцен
Голова